

fi.remissvar@regeringskansliet.se

kopia:

fi.ofa.k.remisser@regeringskansliet.se

Yttrande över Förbättrad kontroll och uppföljning av privata utförare i kommuner och regioner (Statskontorets rapport 2025:7)

Regeringskansliets diarienummer: Fi2025/00822

Skolinspektionen har tagit del av Statskontorets rapport Förbättrad kontroll och uppföljning av privata utförare i kommuner och regioner (Statskontoret 2025:7).

Övergripande synpunkter

Det huvudsakliga syftet med förslagen är att förbättra kommuners och regioners uppföljning och kontroll av privata utförare i syfte att motverka välfärdsbrottslighet. Skolinspektionen kan konstatera att förslagen har utformats efter en analys som gjorts av den socialtjänst och hälso- och sjukvård som kommuner och regioner bedriver och att verksamheter inom skolområdet inte har varit fokus för den analysen.

Våra samlade erfarenheter av granskning av kommunal vuxenutbildning som bedrivs av enskilda utbildningsanordnare på entreprenad ger vid handen att huvudmännens kontroll över sådan verksamhet behöver förbättras.¹

Förslagen har förvisso inte direkt betydelse för vår granskning av huvudmännens uppföljning enligt skollagens bestämmelser. Dock bedömer myndigheten att det är positivt att kommunstyrelsens uppgifter klargörs i fråga om uppsikt över nämndernas kontroll och uppföljning av entreprenadverksamheter. Det kan t.ex. vara positivt när myndigheten ska granska kvaliteten i kommunens kvalitetsarbete.

¹ Se bl.a. Skolinspektionens årsrapport 2024, s. 42-43, dnr 2024:5009.

Skolinspektionen yttrar sig nedan över de förslag till ändringar i kommunallagen som kan ha betydelse för myndighetens uppdrag.

Skolinspektionens synpunkter

1.3.1 Kommunallagen bör tydliggöras med avseende på styrelsens ansvar för uppsikt

Skolinspektionen tillstyrker förslaget.

Skolinspektionen genomför för närvarande en tematisk kvalitetsgranskning om huvudmannens ansvarstagande för kvalitet i utbildningar inom komvux på entreprenad genom avtal. Huvudfrågan är i vilken utsträckning huvudmannen tar ansvar för kvaliteten i utbildning inom komvux på entreprenad genom de avtal de ingått med enskilda utbildningsanordnare.

Granskningen visar att huvudmannen i mer än hälften av fallen endast i låg utsträckning tar ett sådant ansvar. I de fallen är kännedomen om komvux på entreprenad hos t.ex. förvaltningschef och den politiska nivån ofta mycket svag eller obefintlig – den kunskapen finns främst på rektorsnivå.

Denna granskning liksom myndighetens tidigare granskningar av utbildningar inom komvux på entreprenad pekar på att huvudmännens uppföljning av verksamheten behöver stärkas.² Myndigheten har i sin Årsrapport 2024 pekat på att huvudmäns svaga styrning och kontroll kan medföra risker för utbildningens genomförande och kvalitet.

Förslaget har förvisso inte direkt betydelse för vår granskning enligt skollagens bestämmelser. Dock är det positivt att kommunstyrelsens uppgifter klargörs. Det kan bidra till att kommunerna så som huvudmän tar bättre ansvar för verksamheter som bedrivs på entreprenad.

1.3.2 Kommunallagen bör reglera att styrelsen ska rapportera sin uppsikt till fullmäktige

Skolinspektionen tillstyrker förslaget.

Som nämnts ovan har en nyligen genomförd granskning visat att den politiska nivån ofta har svag eller obefintlig kännedom om komvux på entreprenad hos huvudmän som i låg utsträckning tar ansvar för kvaliteten

² Se bl.a. Yrkesinriktad kommunal vuxenutbildning på entreprenad – Huvudmännens uppföljning av kvalitet, dnr. 2018:6993.

för sådan utbildning. Mot den bakgrunden anser Skolinspektionen att det är positivt att det säkerställs att kommunfullmäktige får tillgång till information från kommunstyrelsen om nämndernas kontroll och uppföljning av bl.a. komvux på entreprenad.

I ärendets slutliga handläggning har följande personer deltagit: Klara Cederlund, chefsjurist, Torun Rudin, stabschef.

Marie Axelsson
Generaldirektör

Jacob Johansson
Föredragande, utredare